

ПОКАЈАЊЕ И ИСПОВЕСТ

ОБНОВА КРШТЕЊА, ПРЕОБРАЖАЈ ЖИВОТА И ПУТ КОЈИМ СЕ ПРИЛАЗИ У БЛИЗИНУ БОЖИЈУ

"Покајте се, јер се приближило Царство небеско"
(Мт.3,2)

"Ако речемо да гријеха немамо, себе варамо, и истине нема у нама. Ако исповиједимо грехе своје, вјеран је и праведан да нам опрости гријехе, и очисти нас од сваке неправде".

(1.Јн.1,8-9)

Наш православни народ данас, нажалост, не зна много о Светом Тајинству Покајања, односно Исповести. Захваћен савременом европском културом, која човека посматра само на основу материјалних добара "модеран" човек данас као да је већ увелико изгубио исправну представу о покајању и исповести. Иако отворено негира Бога, Св. Тајинству Покајања и Исповести најчешће или јој прилази непотпуно и површно.

Зашто је то тако? Како је конкретно наш српски православни народ изгубио покајнички дух? Откуд да се у "покајном" народу Препородног Симеона и Св. Саве, баш у последње време појавило толико мржње и насиља?

Народ је престао да се исповеда, престао је да тражи опроштај. Опала му је свест о греху. Скренуо је са најсигурнијег пута којим човек долази до Бога и до ближњег. Изгубио је покајање - особину која је међу свим живим бићима својствена једино човеку.

У Св. Писму читамо: "Нема праведника на земљи, који ће учинити добро и неће сагрешити." (Проп. 7,21). Свакога дана, по својој грехољубивој природи ми чинимо грех, газимо закон Божији и тако се удаљавамо од бога. По учењу Цркве, грех није само човеково дело, него и ђаволско, јер нас ненавидник добра, ђаво, непрестано наговара да одричемо послушност богу. Сви људи, без разлике, греху су подложни, јер је греху склона читава наша људска природа. Као потомци Адама, ми у удима нашим носимо други закон који се супроставља закону Божијем и закону ума и заробљава нас законом греховним. Зато Св. апостол Павле говори: "Нема ниједног праведног, нема оног који разуме, нема оног који тражи Бога. Сви застранише и заједно неваљали посташе". (Рим.3,10-12)

Наша људска природа сувише је слаба да се сама супротстави греху у нама и око нас. У томе нам једино може помоћи наш Спаситељ Господ Исус Христос. Он који је пре двадесет векова својим крсном жртвом васкресењем скршио врата пакла. Но, знао је свезнајући Господ да ће ђаво и грех ипак остати у свету и да ће ненавидник добра као лав ричући тражити кога да прождере. Зато нам је за сву вечност оставио Себе, оставио Цркву која непрекидно води рат са духовима злобе и пакости испод небе. Налазећи се у Цркви, установи Божијој и лађи спасења ми ратујемо против греха и ђавола оружјем које није земаљско и учествујемо тако у Христовој победи.

Какво је то оружје које Црква нуди хришћанима за једну такву неземаљску, духовну борбу? У чему је његова сила? Шта је то што нас једино може спасити од страсти, греха, смрти и ђавола?

Неопходан нам је нико мањи до Бог. Само Он може савладати сваки грех, сваку смрт и сваку страст у нама, која долази непосредно од ђавола. Од онога који је увек јачи од сваког човека. Зато је свемогући Бог и постао човек, да би човек постао јак Богочовеком и оставио нам Себе у Цркви да Њиме јачамо да се Њиме боримо.

"А даље, браћо моја, јачајте у Господу, и у сили моћи његове". (Ер. 6,10), поручује Св. апостол Павле хришћанима. Поручује нам да живимо у Господу да се испуњавамо силом Његовом. Но, запитаће можда неко сада: где се налази сила Господња којом једино можемо да однесемо победу у борби са грехом?

Сила Господња, оружје наше, налази се у Светим Тајинствима и Св. врлинама, које су ништа друго до Св. Тајинства продужене кроз наш цео живот. Што се више трудимо да испуњавамо заповести Господње све више јачамо у Господу, све више облачимо "свеоружјс Божије" (Еф. 6, 11). Зато нам Црква и нуди за борбу против греха управо Св. Тајинства у којима добијамо благодатне, свете силе које нас наоружавају и уче како да се боримо са гресима, страстима и искушењима. Најпре нас Св. Тајинство Крштења облачи у "свеоружје Божије". Њиме се ослобађамо од

прародитељског греха и до тада учињеног греха и улазимо у Цркву Христову обучени у Христа. И душа и ум, и воља и тело нам се Св. Тајинством Крштења облачи у благодат, у божанску силу крштења. Онда нас, никаква вражја сила не може разоружати, ако ми то нећемо и ако ми то не допустимо. Сасвим је сигурно да нема ништа блаженије него бити у Христовом крилу. Но, и ако од ове нема веће среће за човека ми људи опет грешимо, опет дозвољавамо да нас победе мрачне вражије силе и удаљавамо се од Господа.

Шта нас нагони на то? Зашто дозвољавамо да изгубимо Христа у нама, да изгубимо најдрагоценији бисер који човек може да има?

Нагони нас наша грехољубивост. Као телесна бића, као потомци наших палих прародитеља Адама и Еве ми и ако се у Св. Тајинству Крштења чистимо од греха опет носимо у себи наклоност према греху и поново грешимо. Зато је човекољубиви Бог, желећи наше спасење, по речима Св. Симеона Новог Богослова, мудро поставио између себе и нас Св. Тајинство Покајања и Исповести. Ово Св. Тајинство установио је сам Господ Исус Христос после свог васкрсења, када је јављајући се својим ученицима рекао: "Примите Дух Свети! Којима опростите грехе, опраштају их се; а којима задржите, задржани су". (Јн. 20,22,23)

"Што год свежете на земљи биће свезано на небу, и што год разрешите на земљи биће разрешено на небу". (Мт. 18,18)

Господ је тако Св. Апостолима и њиховим наследницима - свештенству у цркви дао власт над гресима, а тиме и власт над смрћу и сатаном. На тај начин Господ нам је указао коме у цркви треба да се обратимо за насušну потребу за Светим Тајинством Покајања и Исповести.

Нема ефикаснијег лека против греха од овог Св. Тајинства. Покајање и Исповест уништава сваки грех учињен после крштења. После нашег истинског покајања и искрене исповести грехова самоме Богу пред свештеником, силом Светога Духа свештеник Цркве Божије разрешава нас исповеђених грехова. Ово је пут нашег очишћења. Ово је бања наше душе, па се зато Св. Тајинство Покајања и Исповести врло често назива и "друго крштење". Ако је Свето Тајинство Крштење крштење духом, онда је Свето тајинство Покајања крштење огњем. Догађа се заправо духовно спаљивање свега грешног и нечистог у души покајаног грешника. Исповеђени грех, обнажени грех постаје сува трска и њега лако сагорева очишћујући огањ. Моменат исповести и покајања је сасвим сигурно најдирљивији момент у животу сваког хришћанина. Ту покајнички, пред духовником, излажемо Богу своју душу као на длану, и то је једини начин за остварење спасења, за достизање Царства Небеског. Немогуће је да се другим путем и начином ослободимо личних грехова које смо починили после Светог Тајинства Крштења.

Покајање је још, по речима Светог Јована Лествичника, завет са Богом да ће се водити један нови живот. Реч "покајање" на грчком се каже "метанија" и значи "преумљење" или пормена ума. Промена целог човековог унутрашњег стања и призив на потпуно нов начин живота. Дубоки унутрашњи позив на потпуно нови начин живота. Дубоки унутрашњи позив у нама да напустимо наша ранија грешна дела са искерним жаљењем због њих. Само ће овако покајање скинути са наше душе

терет греха и само ћемо се на овај начин повратити од неприродног, грешног живота ка природном, праведном животу.

Данас, многи хришћани прилазе Светом Тајинству Покајања и Исповести врло површно. Да је то тако, доказују нам управо њихова незадовољства после Светог Тајинства Покајања и Исповести. Савремен човек просто као да не схвата или не зна како треба да приђе овом Светом Тајинству. Поступа се као кад одлази код психијатра и жели да са духовником просто подели своје "проблеме" и очекује од Цркве некакав терапеутски поступак који ће га усрећити и успокојити. Такав хришћанин на овај начин своју сопствену исповест лишава правога кајања за своје грехе и она му никада не може донети духовно здравље.

Разлог за овакве, врло честе, да не кажемо масовне исповести можемо можда наћи у нашој новијој просвети и култури која човека сматра бићем које је довољно самоме себи. Биће које је способно да само управља својом судбином. Почетком овог века, оваква европска просвећеност на нашим просторима ухватила је корена најпре међу образованим људима, а онда је захватила шире слојева. Но, ево сада, кад се налазимо на самоме крају двадесетог века видимо њен потпуни неуспех. Људи су се разочарали у дух испразног самозадовољства и опет траже пут за своје очишћење у Цркви. Чини се да је овај талас данас захватио опет највише слој образованих људи. Опет се открива моћ истинског покајања и исповести које човек може да осети и доживи једино у Цркви Христовој. Ништа не може да надомести и замени Свето Тајинство Покајања односно Исповести. Многи нажалост, данас мисле да своју савест могу да умире само чињењем добрих дела. И ако се усрдно труде у томе, могуће ипак на крају да спознају да им ни њихова добра дела без покајничког признања својих грехова пред Богом у Цркви, неће помоћи да олакшају своју душу. Човек није у стању да сам себи опрости грех и да сам себе ослободи од греха, па зато кајање пред собом просто нема смисла. Тако се кајао Јуда, када је спознао свој грех Богоиздајства. Варница кривице блеснула је у Јуди: "Сагеших што издадох крв невину" (Мт. 27, 4). Покајање, које је могло да уроди плодом и спасе га као што је спасло и покајаног разбојника на крсту, у Јуди се на несрећу његову претворило у ужас и страхору. Јуда се у своме кајању није обратио Богу, него себи - робу зла. Зато се у Јеванђељу каже: "раскаја се" и одмах затим "отиде те се обеси" (Мт.27,5).

Право покајање је једино пред Богом у Цркви. Пред Оним који има силе власти и љубави да опрости човеку. Зато је и данас, као и у свим временима до сада, решење свих наших проблема у покајању односно у исповедању грехова. У смиреном самопоуздању и да човек није творац своје личности. Спасење је у нашем искреном одзиву на позив великог проповедника покајања, који је лавовским гласом вапио из пустиње: "Покајте се, јер приближило се Царство небеско" (Мт. 3,2). Тако благи Господ, који никада не оставља грешника кад се овај удаљи од Њега, преко свог великог пророка Св. Јована Крститеља позива и нас грешне на покајање. Позива нас и још и преко наше савести, када изнутра, својом благодаћу покуца на врата нашег срца и прекоревача нас због учињеног греха. Предочава нам суд Божији и вечну муку за грехе и поново нас опет позива да спојмимо да се Његово велико спасоносно дело догодило управо ради нас грешних: "Јер нисам дошао да зовем праведнике но грешнике на покајање" (Мт. 9,13).

"Ходите к мени сви који сте уморни и натоварени и ја ћу вас одморити. Узмите јарам мој на себе и научите се од мене; јер ја са кротак и смирен срцем, и наћи ће те покој душама својим. Јер јарам је мој благ, и бреме је моје лако" (Мт. 11,28-30).

Нигде ми грешни људи нећемо наћи већег покоја и блаженства него у Христу. Ко ће нас исцелити, заштитити и утешити више него Христос? Ко ће примити наше молбе пре него Христос? Ко ће показати веће мнлосђе према нама од Христа? Зато, ако нам једино Христос може дати прави мир и покој приђимо му искрено, са покајањем, смирено и кротко. Он ће нас тада, без сумње, ослободити ропства греху и привести нас у Своју близину.

Сматрамо да би још требало напоменути, због великог замешатељства данас по питању в. Тајинства Покајања односно Исповести и Св. Тајинства Причасти да црква очински саветује своје верне да се не причешћују без исповести. Да не приступимо Св. чаши док у Светом Тајинству Исповести пред Богом, кајући се не признамо своје грехе речима оног блудног сина: "Оче, сагреши небу и теби, и више нисам достојан назвати се сином твојим: прими ме као једнога од најамника својих"(Лк. 15,18-19).

У Светој чаши је Тело и Крв Христова, а то је сам Бог, то је Огањ, Божански који просвећује и чисти достојне, а који пали недостојне. Сетимо се, како је Мојсије, коме се на гори Хоруву Бог јави у облику жбуна који не сагорева, чуо глас са неба: "Мојсије! Мојсије! Изуј обућу своју с ногу својих, јер је место где стојиш света земља" (II Мој. 3, 4-5). У огњу који не сагорева жбун, био је Бог. У Светој чаши којој прилазимо јесте Бог и зато приђимо јој са страхом и не дотичимо се ње док греховну обућу не скинемо са ногу својих. Оппростимо се и помиримо са свима и ослободимо своју поробљену душу од грхова у Светом Тајинству Покајања и Исповести, па тек онда са великим страхопоштовањем и пажњом приђемо Св. Причешћу.

Мојсије је, да би се приближио месту где је у горећем жбуну био Бог скинуо своју обућу и са великим страхом и трепетом пришао му.

Такав исти страх и трепет морамо осетити и ми када пружимо своје руке и отворимо уста да би примили Св. Причешће. Верујемо, да сваки онај, који је све до сада овде речено дубоко спојмио и разумео, више неће бити у дилеми шта треба да чини.

Овај свет је по речима нашег Владике Николаја, гробље наших предака, које отворено чека на нас. Пре или касније мораћемо да се приближимо жбуну који гори и не сагорева, мораћемо да изађемо пред лице Вожије. Зато, загледајмо се у себе и погледајмо у шта смо обукли своју душу. Нађемо ли да је наша душа обувена и одевена у грех, онда брзо свлачимо са ње такву опасну одећу и обућу да не би наша душа сагорела у пламену жбуна који вечно гори и не сагорева. Као Мојсије на Хориву, тако и ми, у овим нашим предсмртним данима на земљи скинемо греховну обућу са ногу својих. Покајмо се, препородимо се, очистимо се и обновимо се.

"Смрт има часовник који се никако не слаже с нашим часовником, те када ми кажемо за некога рано је да умре, она каже" време је. Када пак ми кажемо: време је, она одговора: рано је. А после смрти нема ни покајања ни изговора" (Владика Николај, Беседа о покајању, Сабрана дела Књ. 10. стр.33). Ово је заиста разлог над

разлозима за покајање. Разлог да се одазовемо на позив нашег Златоуста: "покајте се од својих путева" (Владика Николај, Молитве на језеру, Шабац, 1988.стр.29). Умијмо, очистимо и олакшајмо своју душу у бањи покајања и исповести. Једино тако преображени, лагани и чисти моћи ћемо да уђемо у радост Небеског Женика - Христа.

Излази по благослову Њ.П.Епископа нишког Г.Г. Иринеја

Сестринство манастира Св.Стефана Липовац